

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 4Csp/28/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8222200884
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbara Fedurcová
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2022:8222200884.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudkyňou JUDr. Barbarou Fedurcovou v spore žalobkyne: E. U., W.: XX.XX.XXXX, F. F., S. XXX/XX, právne zastúpenej: Mgr. Matúš Macko - advokát, sídlo AK Svidník, Karpatská 804/10, proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, právne zastúpenej: JUDr. Katarína Hegedúšová - advokátka, sídlo AK Bratislava, Majerníková 3479/3A, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, takto

rozhodol:

- I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 100 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.
- II. Vo zvyšku súd žalobu zamietla.
- III. Žalobkyňa má voči žalovanej právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu dňa 02.05.2022 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 600 Eur titulom primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.
2. Žalobu odôvodnila tým, že v konaní, vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 1Csp/91/2016, v ktorom sa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky ako spotrebiteľka, bola úspešná, súd žalobe rozsudkom zo dňa 25.02.2019, č.k.: 1Csp/91/2016 - 305 vyhovel. Za porušenie spotrebiteľských práv judikovaných označeným súdnym rozhodnutím si uplatnila satisfakciu v podobe primeraného zadosťučinenia z dôvodu, že svoje práva si musela brániť podaním skoršej žaloby. Dôvodila, že finančné zadosťučinenie má sankčnú a odradzovaciu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má aj funkciu relutárnu, ktorá predstavuje obohatenie spotrebiteľa za to, že podstúpil súdne konanie v ktorom bol napokon úspešný. Poukázala na to, že v týchto prípadoch na rozdiel od iných inštitútov nepripadá do úvahy morálne zadosťučinenie a len finančná satisfakcia môže slúžiť na dovršenie nápravy porušeného práva. Mala za to, že vo veciach, v ktorý je predmetom konania finančná čiastka je jediným objektívnym kritériom rozhodujúcim pre určenie výšky finančného zadosťučinenia suma, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil alebo chcel obohatiť. Žalobkyňa požadovala primerané finančné zadosťučinenie vo výške 600 Eur vzhľadom na okolnosti prípadu.
3. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila dňa 09.06.2022. Uviedla, že neuznáva žalobkyňou vznesený nárok na finančné zadosťučinenie ani čo do dôvodu, ani čo do výšky. Žalovaná zdôraznila, že žalobkyňa nijakým relevantným spôsobom neodôvodnila vznesený nárok na finančné zadosťučinenie. Žalovaná mala za to, že žalobkyni finančné zadosťučinenie neprislúcha, nakoľko neexistuje žiaden relevantný dôvod na jeho priznanie. Žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie finančného zadosťučinenia, žalobkyni nevznikla. Žalovaná poukázala na skutočnosť, ako môže byť poskytnutá dlžníkovi právna ochrana, keď sám je ten, kto ako prvý porušil svoje povinnosti, nakoľko si neplnil záväzky, ku

ktorým pristúpil. Predmetné ustanovenie síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Podľa čl. 2 ods. 1, 2 C.s.p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Žalovaná žiadala, aby súd pri posudzovaní žalobkyňou uplatneného práva posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce sa vzťahu strán sporu a pri rozhodovaní vzal do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama porušila viacnásobne zmluvné ustanovenia úverovej zmluvy. Žalovaná má za to, že nepostačuje všeobecná konštatácia funkcie primeraného finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa neodôvodnila jasne a určito skutkové okolnosti týkajúce sa záväzkovo - právneho vzťahu medzi ňou a žalovanou. Ako bolo uvedené vyššie priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany nie len jeho deklaráciu. Žalovaná je ďalej toho názoru, že žalobkyňa žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Priznanie žalobkyňou požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch, keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak. Toto však nepredstavuje daný prípad. Žalovaná žiadala, aby pri posudzovaní žalobkyňou uplatneného práva posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce vzťahu strán sporu a pri rozhodovaní vzal do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama konala v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásila, že súhlasí s obsahom zmluvy, bola oboznámená so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Žalobkyňa svojim podpisom na zmluve ďalej prehlásila, že si zmluvu prečítala, že ju uzatvorila vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni ani za nápadne nevýhodných podmienok. Za spornú považovala žalovaná aj výšku požadovanej náhrady finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa nijako relevantne neodôvodnila výšku požadovaného finančného zadosťučinenia, ktoré určite nie je primerané a čo teda považuje za primeranosť. Ustanovenie § 3 ods. 5 ZoS je zákonným ustanovením s relatívne vágnoú hypotézou. Predpoklady priznania finančného zadosťučinenia sú nasledujúce:

- porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej ZoS a osobitnými predpismi,
- úspešné uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti,
- primeranosť zadosťučinenia,
- zodpovedná osoba.

Všetky vyššie uvedené predpoklady priznania finančného zadosťučinenia musia byť naplnené kumulatívne, t. j. nepostačuje naplnenie len niektorých z nich, ale musia byť naplnené všetky súčasne. Vágnosť pojmu „primeranosť“ umožňuje subjektívny výklad a v praxi spôsobuje aplikačné problémy. V zákone nie je bližšie konkretizované podľa akých kritérií sa má posudzovať, či je priznanie finančného zadosťučinenia primerané. Účelom predmetného ustanovenia je často deklarovaná generálna prevencia, ponímaná najčastejšie ako prostriedok zamedzenia zneužívania silnejšieho postavenia dodávateľa v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia však nemá a nesmie slúžiť ako prostriedok ospravedlňujúci ľahostajnosť spotrebiteľa, ktorý vstupuje do právneho vzťahu s dodávateľom bez toho, aby sa sám zaujímal o svoje povinnosti plynúce mu z existujúceho záväzkovo - právneho vzťahu. Dodávateľ spotrebiteľa nijakým spôsobom nenútil vstúpiť do záväzkovo - právneho vzťahu a vo väčšine prípadov mu umožní sa so zmluvnými dojednaniami oboznámiť. Skutočnosť, že spotrebiteľ (žalobkyňa) neprejavuje absolútne žiaden záujem oboznámiť sa so zmluvnými ustanoveniami a pochopiť ich obsah nemôže byť automaticky na ujmu dodávateľa. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať

žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a odradiť odporcu alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti (v zmysle generálnej prevencie). Sankčná funkcia primeraného finančného zadosťučinenia teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej funkcie, teda funkciu preventívnu. Nemožno však opomenúť, že práve inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. Preventívna funkcia primeraného finančného zadosťučinenia má pôsobiť naprieč existujúcich spotrebiteľských právnych vzťahov, t. j. má pôsobiť aj na dodávateľa ale aj na spotrebiteľa. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každému subjektu, t. j. aj subjektu spravujúcemu sa ľahostajne v žiadnom prípade nemožno chápať ako pozitívne preventívne pôsobenie. Práve naopak, takýto postup v aplikačnej praxi súdov by mal za následok ľahostajnosť každého spotrebiteľa, ktorý dôverujúc bezhraničnej ochrane súdov, bude vstupovať do akéhokoľvek právneho vzťahu bez toho, aby sa spoliehal aj na vlastný úsudok. Pri rozhodovaní o uplatnenom nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné prihliadať na okolnosti prípadu, pokiaľ však žalobkyňa poukazuje na skutočnosť, že sa úspešne domáhala svojich spotrebiteľských práv, na druhej strane je potrebné uviesť, že to bola žalobkyňa, kto žiadal o úver. S poukazom na vyššie uvedené, za daného stavu a s ohľadom na opakované ľahostajné konanie žalobkyne, výška uplatneného finančného zadosťučinenia nezodpovedá svojmu účelu, teda pôsobiť preventívne naprieč existujúcich spotrebiteľských vzťahov. Konanie žalobkyne formou žaloby na priznanie finančného zadosťučinenia nie je adekvátne okolnostiam. Žalobkyňa sa teda mohla brániť primerane aj iným spôsobom, než zľahčovaním svojho neobozretného a ľahostajného konania. Žalovaná mala za to, že domáhanie sa žalobkyne primeraného finančného zadosťučinenia, nezodpovedá požiadavke všeobecnej spravodlivosti, nebolo by vhodné ju priznať a nebola náležitým spôsobom odôvodnená.

4. Žalobkyňa sa na výzvu súdu k vyjadreniu žalovanej, vyjadrila podaním doručeným dňa 22.08.2022. Uviedla, že s argumentmi uvedenými vo vyjadrení žalovanej nesúhlasí a je názoru, že rozhodovacia prax súdov sa s nimi už dávno vypořádala tak, že dospela k záveru o ich nedôvodnosti a neopodstatnenosti. Žalovaná nesprávne pochopila inštitút primeraného finančného zadosťučinenia a práve z tohto nepochopenia prameňa nesprávne závery, o ktoré žalovaná opiera svoje tvrdenia o nedôvodnosti mnou podanej žaloby. V zmysle tretej vety § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa sa spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Pokiaľ ide o správne pochopenie toho, čo je potrebné považovať za úspešne uplatnenie práva, z Rozsudku Krajského súdu Prešov, sp.zn.: 20Co/192/2016, z 30.11.2017, ktorý sa zaoberal práve touto problematikou z bodu 12 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva: „Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie tento je naplnený nielen vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, ale aj vtedy, ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. V konaní sp. zn. 7C/425/2014 sa žalobkyňa proti uplatnenému nároku aktívne bránila, pričom od nej ako od priemerného spotrebiteľa a laika v oblasti práva nemožno žiadať, aby svoju obranu v konaní aj právne odôvodnila s poukazom na zákon o spotrebiteľských úveroch. Podľa názoru odvolacieho súd na úspešné uplatnenie práva postačuje aj to, keď spotrebiteľ vyjadrí nesúhlas s uplatnenou pohľadávkou.“ Teda v zmysle vyššie uvedeného názoru Krajského súdu v Prešove, v danej veci by nemali existovať žiadne pochybnosti o tom, že došlo k úspešnému uplatneniu spotrebiteľských práv. Žalobkyňa na ochranu svojich spotrebiteľských práv aktívne vystupovala a iniciovala súdne konanie o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Úspešným uplatnením práva na súde, v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, na ktoré žaloba a konanie o primerané finančné zadosťučinenie nadväzuje, je v súdnej veci konanie vedené na Okresnom súde Bardejov pod sp.zn. 1Csp/91/2016 (ďalej len Základné konanie). Z príslušných ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa vyplýva, že súd prvej inštancie sa v konaní o primeranom finančnom zadosťučinení môže zaoberať len tým, či bola splnená hmotnoprávna podmienka priznania nároku na primerané finančné zadosťučinenie v základnom konaní, teda, či bol spotrebiteľ v spotrebiteľskom spore úspešný a v súdnej veci to znamená, že súd prvej inštancie sa môže zaoberať len tým, či žalobkyňa bola v súdnom konaní, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp.zn. 1Csp/91/2016, ako spotrebiteľka, v zmysle zákona, proti žalovanej úspešná. Považuje za krajne absurdné, že žalovaná vo svojom vyjadrení úctivo žiada súd, aby pri posudzovaní uplatneného práva posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce sa právneho vzťahu so žalovanou a pri rozhodovaní vzala do úvahy aj jej konanie, ktorým sa domáhala vydania finančného zadosťučinenia

napriek tomu, že sama viacnásobne porušila zmluvné ustanovenia úverovej zmluvy. Nemá vedomosť o tom, aby čo i len jedenkrát porušila zmluvné ustanovenia úverovej zmluvy. Žalovaná jej poskytla úver vo výške 1.000 Eur, ktorý som mala vrátiť v lehote 4 mesiacov. Dňa 10.02.2011, v lehote splatnosti, žalovanej zaplatila celú ňou požadovanú sumu vo výške 1.500 Eur. V čom vidí žalovaná viacnásobné porušenie zmluvných ustanovení nie je zrejmé, nijako ich žalovaná nekonkretizovala. Pri hodnotení okolností a určovaní výšky finančného zadosťučinenia preto žiadala, aby súd zohľadnil skutočnosť, že žalovaná opakovane a vo veľkom rozsahu používala a aj napriek existencii množstva rozhodnutí súdov aj naďalej používa voči svojim klientom, spotrebiteľom, nekalé obchodné praktiky spočívajúce vo vyznačovaní účelu úveru inak ako na spotrebu, skutočnosť, že zmluvy žalovanej obsahujú množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, skutočnosť, že žalovaná je sústavným a jedným z najväčších porušovateľov spotrebiteľských práv na trhu s úvermi v rámci Slovenska, skutočnosť, že úvery, ktoré poskytovala svojim klientom boli v drvivej väčšine úžerné (rovnako tomu bolo aj v mojom prípade) a skutočnosť, že žalovaná sa na jej úkor bezdôvodne obohatila. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry, sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody (punitive damages v práve USA a exemplary damages v práve Veľkej Británie) je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť odporcu, alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu (porov. najmä používanie adjektíva „odradzujúci“). Pokiaľ sa jedná o tvrdenie, že na mojej strane nevznikla žiadna ujma, v tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že zákon o ochrane spotrebiteľa nevyžaduje vznik ujmy, ako podmienku priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Žalovaná sa dopustila porušenia spotrebiteľského práva, ako to bolo zistené v základnom konaní, čo je vyjadrené v rozsudku Okresného súdu Bardejov pod sp.zn. 1Csp/91/2016, výrokom o určení neprijateľnej zmluvnej podmienky. K primeranosti požadovaného finančného zadosťučinenia opätovne uviedla, že ak má primerané finančné zadosťučinenie reálne plniť svoj účel, tak je to možné len priznaním primeraného finančného zadosťučinenia v takej výške aby malo, nielen deklarovanú sankčnú, odradzujúcu a relutárnu funkciu, ale aby malo tieto funkcie aj reálne, čo primerané finančné zadosťučinenie priznané v symbolickej výške spĺňať nemôže. Aj keď výška primeraného finančného zadosťučinenia sa nedokazuje a súd ju stanovuje voľnou úvahou, tak kritéria z ktorých by mala voľná úvaha vychádzať, vyplývajú z intenzity porušenia spotrebiteľského práva zo strany dodávateľa, k čomu som sa vyjadrila vyššie v texte. Pri nepeňažných nárokoch, z ktorých nevyplýva výška finančného plnenia, by takýmto kritériom mala byť recidíva porušovania spotrebiteľského práva, s tendenciou zvyšovania primeraného finančného zadosťučinenia pri zistení opätovného opakovaného porušenia spotrebiteľského práva. Primerané finančné zadosťučinenie v nižšom rozsahu ako ho požaduje, by podľa jej názoru, žalovanú neodradilo od obdobného konania v budúcnosti, či už voči nej alebo iným spotrebiteľom.

5. Žalovaná sa na vyjadrenie žalobkyne vyjadrila písomným podaním súdu doručeným dňa 12.10.2022. Uviedla, že sa dostatočne vyjadrila ku všetkým relevantným skutočnostiam prostredníctvom svojich predošlých podaní, na ktorých trvá v celom rozsahu. Konanie žalobkyne formou žaloby na priznanie finančného zadosťučinenia nie je adekvátne okolnostiam. Žalobkyňa sa mohla brániť primerane aj iným spôsobom, než zľahčovaním svojho neobozretného a ľahostajného konania. Žalovaná považovala vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu prípadne priznanie náhrady finančného zadosťučinenia za neprimerané. Ako tvrdila, priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany nie len jeho deklaráciu. Žalovaná je ďalej toho názoru, že žalobkyni žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla, a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Za spornú považuje žalovaná aj výšku požadovanej náhrady finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa nijako relevantne neodôvodnila výšku požadovaného finančného zadosťučinenia, ktoré určite nie je primerané a čo teda považuje za primeranosť. Žalovaná má za to, že domáhanie sa žalobkyne primeraného

finančného zadosťučinenia, nezodpovedá požiadavke všeobecnej spravodlivosti, nebolo by vhodné ju priznať.

6. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré riadne a včas predvolal právneho zástupcu žalobkyne a právnu zástupkyňu žalovanej. Právny zástupca žalobcu sa na pojednávanie dostavil. Právna zástupkyňa žalovanej sa na pojednávanie nedostavila. Žalovaná, ktorú súd nepredvolával, podaním doručeným súdu dňa 06.12.2022 ospravedlnila svoju neúčasť a súhlasila s vykonaním pojednávania v jej neprítomnosti. Keďže boli splnené podmienky na prejednanie veci v neprítomnosti žalovanej, súd vec postupom podľa § 180 C.s.p. prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti.

7. Na nariadenom pojednávaní súd vykonal dokazovanie oboznámením listín, a to Rozsudkom Okresného súdu Bardejov 25. februára 2019, č.k.: 1Csp/91/2016 - 305, Rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 21. augusta 2019, č.k.: 5Csp/85/2018 - 114 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 17. decembra 2019, č.k.: 20Co/131/2019 - 163, písomnými vyjadreniami strán konania, ako aj ďalším obsahom súdneho spisu, a zistil tento skutkový stav:

8. Rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 25. februára 2019, č.k.: 1Csp/91/2016 - 305 o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, súd určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX A. XX.XX.XXXX uzatvorená medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovanou ako veriteľom, uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, bod 11. v znení: Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná. Zároveň rozhodol o povinnosti nahradiť trovy konania žalobkyňi v rozsahu 100%. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 11.04.2019. Súd v dôvodoch uviedol, že z vykonaného dokazovania mal v tomto spore za preukázané, že predmetnú zmluvu o úvere uzatvorila žalobkyňa v postavení spotrebiteľa. Súd bol názoru, že zmluvné dojednanie je v hrubom rozpore so záujmom spotrebiteľa, keďže z bodu 11 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru nie je zrejmé, akú výšku poplatku uznávacím prejavom žalobcu dlžník uznáva. Uznanie dlhu nie je určitým spôsobom špecifikované. Navyše nejde o individuálne zmluvné dojednanie, čo znamená, že žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť znenie Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Ide teda o neplatné zmluvné dojednanie, ktoré predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Pokiaľ ide o požadovanie úhrady v podobe administratívneho poplatku, v tomto smere súd poukázal na to, že žalovaná ako veriteľ požadovala od žalobkyne ako dlžníka splnenie finančnej povinnosti za plnenie, ktoré jej z materiálneho hľadiska nebolo dodané, nebolo pre ňu osožné a nebolo ani v jej záujme. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je totiž potrebné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a aby to bolo v jeho záujme. Z tohto dôvodu celá odpata za úver sa javí ako neprijateľná (k tomu pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/219/2013 zo dňa 21.8.2014). V tejto súvislosti súd poukázal na to, že žalobkyňa mala za poskytnutý úver vo výške 1 000 Eur zaplatiť žalovanej spolu 1 520 Eur. Z toho 2/3 z poplatku 520 Eur predstavovali náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou a zvyšná 1/3 poplatku predstavovala dohodnutý úrok. Je nepochybné, že zaplatenie administratívneho poplatku v sume 346,66 Eur, čo je 34,66 % z poskytnutého úveru vo výške 1 000 Eur nebolo v žiadnom prípade v prospech žalobkyne ako spotrebiteľa.

9. Rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 21. augusta 2019, č.k.: 5Csp/85/2018 - 114 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 17. decembra 2019, č.k.: 20Co/131/2019 - 163 súd rozhodol okrem iného o povinnosti žalovanej vydať žalobkyňi bezdôvodné obohatenie v sume 520 Eur spolu s úrokom z omeškania, ktoré bezdôvodné obohatenie vzniklo na strane žalovanej titulom plnenia z neplatného právneho úkonu, keď súd dojednanie o povinnosti zaplatiť poplatok v sume 520 Eur vyhodnotil ako absolútne neplatné, pričom žalobkyňa túto sumu spolu s istinou úveru žalovanej vyplatila titulom zmluvy o úvere z 31.08.2010, č. 800500801. Na odvolanie bol rozsudok súdu odvolacím súdom potvrdený. Právoplatnosť nadobudol dňom 02.11.2019.

10. Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len „zdrúženie“) a označovanie výrobkov cenami. Tento zákon

sa vzťahuje na predaj výrobkov a poskytovanie služieb, ak k plneniu dochádza na území Slovenskej republiky alebo ak plnenie súvisí s podnikaním na území Slovenskej republiky.

11. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Z ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. vyplýva, že spotrebiteľovi prináleží právo požadovať primerané finančné zadosťučinenie len vtedy, ak úspešne uplatní svoje právo na súde, v konaní o ktorom preukáže, že žalovaný skutočne porušil niektorú z povinností, ktoré mu ukladá zákon alebo osobitný predpis. Žalobkyňa relevantným spôsobom preukázala porušenie zákonnej povinnosti žalovanej poskytnúť spotrebiteľský úver bez neprijateľných a teda neplatných zmluvných podmienok a od spotrebiteľa nevyžadovať tú časť plnenia, na ktoré pre neplatnosť konkrétnych zmluvných podmienok nemá nárok. Z obsahu právoplatného rozsudku č. k. 5Csp/85/2018 - 114 vyplýva, že toto namietané porušenie bolo spôsobilé privodiť jej ujmu a k tejto ujme aj došlo tým, že žalovanej bola vyplatená čiastka presahujúca nárok žalovanej voči žalobkyni, a že nápravu tejto situácie žalobkyňa žiadala až v ňou iniciovanom súdnom konaní. Žalobkyňa v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5Csp/85/2018 teda úspešne žiadala o vydanie bezdôvodného obohatenia a v konaní na tunajšom súde vedenom pod sp.zn.: 1Csp/91/2016 uplatnila porušenie práva spotrebiteľa, a preto má právo na primerané finančné zadosťučinenie od žalovanej, ktorý za porušenie jej práva nesie zodpovednosť. Vo veci 1Csp/91/2016 súd konštatoval, že dojednanie o administratívnom poplatku za zmluvu o úvere je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalovaná teda použila neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve voči žalobkyni hoci mala zákonnú povinnosť sa takéhoto konania zdržať (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Keďže žalovaná preukázateľne porušila právo žalobkyne ako spotrebiteľky, jeho dôsledkom je aj úspešné uplatnenie práva spotrebiteľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Žaloba je preto čo do základu nároku žalobkyne dôvodná.

13. Keďže výška primeraného finančného zadosťučinenia nie je predmetom žiadnej právnej úpravy, súd v rámci voľnej úvahy vyhodnocuje primeranosť s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Z hypotézy právnej normy v časti, na základe ktorej možno priznať spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom (zákonom č. 250/2007 Z. z.) a osobitnými predpismi zodpovedá, jednoznačne vyplýva podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva, alebo povinnosti ustanoveného zákonom č. 250/2007 Z. z., alebo osobitnými predpismi spotrebiteľom. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby bola spotrebiteľovi privedená nejaká konkrétna majetková ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi na súde, čo v danom prípade splnené bolo. Argumentácia žalovanej o splnení jeho poučovacej povinnosti voči spotrebiteľovi pri vzniku záväzkového vzťahu so žalobkyňou a jej údajná ľahostajnosť pri podpisovaní spotrebiteľskej zmluvy nemá žiaden právne relevantný dopad na záver súdu, že sa žalovaná voči žalobkyni dopustila porušenia jej práva na poskytnutie úveru bez neprijateľných zmluvných podmienok, a že v priebehu ich zmluvného vzťahu od žalobkyne vyžadovala plnenie odôvodňované takýmito neplatnými zmluvnými podmienkami, ktoré bolo následne kvalifikované ako bezdôvodné obohatenie. Žalobkyni bola totiž žalovaným predložená k podpisu formulárová zmluva, pri ktorej bola vylúčená možnosť akokoľvek upravovania jej podmienok formulovaných výlučne žalovaným a v jeho prospech.

14. Primerané zadosťučinenie sa podľa názoru súdu skladá z náhrady morálnej ujmy a výdavkov spojených s reparáciou navodeného stavu, ako aj zo satisfakcie za stav, ktorý žalobkyňa musela trpieť. Za nemajetkovú ujmu pre spotrebiteľa je možné považovať každé obmedzenie spotrebiteľovho komfortu, všetko čo mu berie čas a kľud. Pre priznanie peňažného zadosťučinenia nie sú stanovené žiadne špeciálne podmienky. Základom pre stanovenie výšky finančného zadosťučinenia je primeranosť a súd ho určuje na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná subjektívne. Ochrana spotrebiteľa však nesmie pri aplikácii práva proti nekalej súťaži, alebo neférovým praktikám dodávateľa, dominovať nad ochranou súťažiťela. Aj keď je spotrebiteľ slabšou stranou v spore a zákonodarca mu poskytuje zvýšenú ochranu, nič sa nemení na tom, že ako žalobca, ktorý je dokonca zastúpený právnym zástupcom, má povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť (obdobne rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23Co/83/2017 zo 16.4.2018).

15. Vyhodnotiac všetky okolnosti prípadu súd považoval za primerané žalobkyni priznať finančné zadosťučinenie vo výške 100 Eur. Pri stanovovaní výšky súd bral do úvahy tú skutočnosť, že žalovaná použila neprijateľnú podmienku napriek predchádzajúcim rozhodnutiam súdov Slovenskej republiky, ktoré vyhlasovali túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú. Tým, že žalovaná požadovala od žalobkyne zaplatenie aj tej časti nároku, ktorý vyplýval z neprijateľnej zmluvnej podmienky a táto sa až následne súdnou cestou domohla vrátenia tejto časti titulom bezdôvodného obohatenia, žalovaná u žalobkyne nepochybne vyvolala stav neistoty a určitý diskomfort, ktorý bola nútená strpieť. Žalobkyňa však v podanej žalobe neprodukovala a ani nepreukazovala žiadne tvrdenia o konkrétnych dôsledkoch, ktoré malo protiprávne konanie žalovanej na jej postavenie, na jej psychický či fyzický stav vyvolaný predchádzajúcim súdnym konaním a ani ako inak ju takéto súdne konanie poškodilo, teda skutočnosti, ktoré by mohol súd osobitne zohľadniť aj pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy. Z predloženého rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 5Csp/85/2018 a 1Csp/91/2016 jednoznačne vyplýva, že žalovaná porušila svoje povinnosti voči žalobkyni, ktoré vyplývajú z právneho poriadku, v dôsledku čoho bola žalobkyňa nútená domáhať sa svojich práv prostredníctvom súdu. Súd však nemohol ignorovať výsledok označeného súdneho konania 5Csp/85/2018, ktoré celkovo skončilo vyššie označeným rozsudkom, tak že žalovanej bola uložená aj povinnosť na vydanie bezdôvodného obohatenia v celom uplatnenom rozsahu, čím došlo aj k reparácii nepriaznivých majetkových dôsledkov protiprávneho konania žalovanej. Žalobkyni bola rovnako prisúdená plná reparácia nákladov tohto súdneho konania. Preto pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ako nemajetkovej ujmy súd považoval za dôvodné zohľadňovať funkciu satisfakčnú. Vo vzťahu k funkcii sankčnej súd poukazuje na tvrdenie žalovanej obsiahnuté v rozsudku sp.zn.: 1Csp/91/2016 bod 26., v ktorom sa konštatuje, že predmetnú zmluvnú podmienku žalovaná už nepoužíva. Vzhľadom na konkrétne okolnosti súdenej veci, priznaná suma 100 Eur podľa názoru súdu zodpovedá zákonom akcentovanej ochrane spotrebiteľa, primeranej satisfakcii, a to za situácie, že sankčný charakter tohto inštitútu už nemožno dosiahnuť, keď zmluvnú podmienku žalovaná už nepoužíva, teda uloženie povinnosti zaplatiť finančné zadosťučinenie už nemôže pôsobiť do budúcnosti na žalovanú odradzujúco.

16. Zároveň bolo potrebné prihliadať na to, aby priznanie finančného zadosťučinenia nebolo len nástrojom bezdôvodného majetkového obohacovania žalobkyne. V tomto smere súd neakceptuje úplne právne úvahy žalobkyne v žalobe vychádzajúce z časti judikatúry v tom smere, že jediným objektívnym kritériom pre určenie výšky finančného zadosťučinenia je výška škodlivého následku v zmysle ustálenej výšky bezdôvodného obohatenia, ktoré bolo v predchádzajúcom konaní žalobkyni priznané. Na náhradu takéhoto bezdôvodného obohatenia totiž žalovaná už bola právoplatne zaviazaná. Finančné zadosťučinenie je však nárok, ktorý je priznávaný navyše, pre primeranosť nároku ktorého súd má umožnené aplikovať voľnú úvahu, obmedzená v tom smere, že nemôže byť arbitrárna. Priznaná výška finančného zadosťučinenia teda musí byť logicky zdôvodniteľná.

17. Súd je po zhodnotení všetkých uvedených okolností toho názoru, že suma 100 Eur ako finančné zadosťučinenie je pre dovŕšenie satisfakcie porušených práv žalobkyne ako spotrebiteľky primeraná a popri judikovanej povinnosti na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni rozsudkom tunajšieho súdu sp.zn.: 5Csp/85/2018 spolu so zaplatením náhrad trov konania sankcionuje žalovanú dostatočne.

18. Vo zvyšku súd žalobu zamietol.

19. O práve na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p. spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. Je namieste priznať plnú náhradu trov konania, ak bola žalobkyňa v základe plne úspešná aj

vtedy, ak čo do výšky bola úspešná len v časti. I keď Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie totožné s § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinným do 30.6.2016, ktoré bolo priamym zákonným podkladom pre to, aby aj v prípade len čiastočného úspechu mohla byť priznaná plná náhrada trov konania, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, vyššie uvedené závery právnej teórie a praxe svedčia o tom, že ani v podmienkach novej procesnej úpravy niet dôvod na ustúpenie od takého záveru. To je aj názor tunajšieho súdu. Úvaha súdu sa tu týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Pričom tak, ako tomu bolo aj v zmysle § 142 ods.3 O.s.p., tak aj v súčasnosti podľa ust. § 255 ods. 2 C.s.p. v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 C.s.p. sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta v takom prípade vypočíta a určí len z výšky súdom priznaného plnenia (zo sumy 100 Eur).

20. Súd lehotu na splnenie povinnosti uloženej žalovanej týmto rozsudkom určil v súlade s § 232 ods. 3 C.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bardejov.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje,
- e) podpis,
- f) spisová značka tohto konania (§ 127 ods. 1 C.s.p.)

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto odvolanie podal.

Ak žalovaný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, žalobca môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona číslo 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.